

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p>Риторика</p>
	<p>Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 015 Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Освітньо-професійної програма: Охорона праці</p> <p>Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Дні занять та консультацій: згідно з розкладом</p> <p>Рік навчання: 2-й</p> <p>Семестр: 3-й</p> <p>Кількість кредитів: 4</p>
	<p>Викладачі: Соснова Мирослава Андріївна, кандидат педагогічних наук, викладач вищої кваліфікаційної категорії</p> <p>Електронна пошта: masosnova@gmail.com</p> <p>Сторінка дисципліни на сайті викладача: http://surl.li/fzyly</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Голова циклової комісії _____ (_____)
педагогічних та _____ (ПІБ) _____ (підпис)
соціально-гуманітарних дисциплін

“ _____ ” _____ 20__ року

Голова робочої групи
(гарант освітньої програми)

_____ (_____)
(підпис) _____ (ПІБ)

“ _____ ” _____ 20__ року

Опис дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення з основами класичної та сучасної риторики як науки про мисленнєво-мовленнєву діяльність, спрямовану на переконання, досягнення мети в процесі мовної комунікації, набуття практичних навичок укладання текстів виступів і їх проголошення, удосконалення норм і правил культури мовлення, підготовка до організації ефективного спілкування в професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення загальної теорії, історії риторики, ораторського мистецтва, красномовства;
- з'ясування функцій мовлення та спілкування, їх складових;
- дослідження загальних ознак мовної культури та елементів художності мовлення;
- оволодіння навичками підготовки та публічного виголошення промов;
- оволодіння технікою мовлення у єдності її елементів;
- опанування етики і психології мовленнєвої поведінки.

Предметом навчальної дисципліни є загальні закономірності мовленнєвої поведінки, що діють у різних ситуаціях спілкування, сферах діяльності, та практичні можливості використання їх задля того, щоб створити ефективно висловлювання.

Пререквізити: «Іноземна мова», «Педагогіка», «Українська мова за професійним спрямуванням».

Постреквізити: «Педагогічна майстерність», «Комунікативні процеси у педагогічній діяльності», «Культура мовлення».

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний (лекція традиційна, проблемна); інтерактивний (мозковий штурм, дискусія); частково-пошуковий (бесіда); дослідницький (робота з науковими джерелами).

Форми та методи оцінювання: залік, усне та письмове опитування, групові дискусії та обговорення, самостійна дослідницька робота, активність та вміння формулювати висновки.

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

Е	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності	<p>K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>K03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>K 04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>K 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.</p> <p>ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.</p> <p>ПР 06. Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу державною та іноземною мовами.</p>

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- історію виникнення та становлення класичної риторики;
- сучасну концепцію риторики, яка пов'язана з формуванням свідомої світоглядної позиції та компонентним володінням предметом аргументації;
- основні поняття загальної риторики;
- прийоми словесної наочності;
- етапи підготовки усної промови;
- критерії оцінки промови;
- жанри красномовства;
- види промов;
- невербальні засоби спілкування;

вміти:

- вести розгорнутий монолог (лекцію) з фахової проблематики;
- вести ефективну, конструктивну бесіду на будь-яку тему з кола зацікавлень культурної, високоосвіченої людини;

- володіти етикою оратора;
- виробити індивідуальний образ оратора, власний ораторський стиль;
- організувати взаємодію з аудиторією, налагодити контакт, зворотній зв'язок, спілкування;
- підготувати публічний виступ;
- давати загально риторичну оцінку ефективності продукта мисленнєво-мовленнєвої діяльності;
- вдосконалювати техніку мовлення (дикції, якостей голосу, інтонації тощо) та знаходити можливі засоби переконання відносно предмета мовлення та правильної побудови аргументу, який складається з ідеї, її обґрунтування та розташування.

Організація навчання

Теоретичні заняття (лекції): 39 годин

Практичні заняття (семінарські): 12 годин

Самостійна робота: 69 годин

Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
1	Тема 1. Риторика як наука і мистецтво	Визначення риторики від давнини до сучасності. Риторика й ораторське мистецтво. Професійна риторика. Місце риторики серед інших наук. Риторика і державне життя. Лідер суспільства як ритор і оратор. Предмет, завдання і структура курсу. Література до курсу. Категорії риторики: етос, пафос, логос. Основні роди і види (жанри) красномовства. Особливості професійної риторики: традиції та сучасність. Монолог, діалог, полілог як риторичні форми професійного красномовства. Володіння словом животворящим як проблема соціального, професійного і особистого благополуччя: яке слово — таке й життя.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
2	Тема 2. Історичні витоки та розвиток	Основні етапи зародження й розвитку риторики в історії	Тести, презентації, індивідуальні та

	риторики: традиції та сучасність.	людства. Розвиток риторики в античності — однієї з семи вільних наук. Розвиток риторики в епохи Середньовіччя, Відродження і модерну. Неориторика в розвинених країнах Заходу. Сучасні риторичні школи. Розвиток риторики в Україні: ідеали і реалії. Риторичні портрети ораторів від давнини до сучасності. Сучасні постаті ораторів. Риторика і суспільство: роль живого слова у суспільному житті в Україні нового тисячоліття.	групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
3	Тема 3. Риторика як інтегративна наука публічної переконуючої комунікації.	Своєрідність риторики як самостійної теоретико-прикладної науки: духовно-моральна зумовленість, інтегративність, системність, комплексність, універсальність, прикладна спрямованість. Системність риторики. Риторична формула: закони управління мисленнєво-мовленнєвою діяльністю.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
4	Тема 4. Логічні основи риторики. Форми правильного мислення	Об'єкт і предмет логіки. . Функції логіки. Теоретичне і практичне значення логіки. Основні логічні форми.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
5	Тема 5. Логічні основи риторики. Основні закони правильного мислення.	Поняття закону логіки. Їх значення для риторики. Закон тотожності. Закон несуперечності. Закон виключеного третього. Закон достатньої підстави.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
6	Тема 6. Риторика та логіка питання та відповіді.	Ситуація комунікації. Питання та його різновиди. Відповідь та її різновиди.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
7	Тема 7. Логіка доведення та	Аргументація і доказ. Суб'єкти аргументації. Структура, способи і	Тести, презентації, індивідуальні та

	спростування у риторичній аргументації. Аргументація	види аргументації. Поняття спростування. Способи спростування. Правила доказу і логічні помилки, що виникають при їх порушенні. Мета пізнання - досягнення достовірного і правдивого знання.	групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
8	Тема 8. Психологічні основи риторичної мови.	Психологічні чинники підвищення ефективності промови. Образ оратора. Функції та ролі доповідача	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
9	Тема 9. Риторичний аналіз. Види красномовства.	Політичне красномовство. Академічне красномовство. Мова дипломата. Дискусії. Духовно-етичне слово. Ділове мовлення.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
10	Тема 10. Культура оратора.	Культура мовлення. Підготовка промови. Акція.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
11	Тема 11. Риторичні фігури.	Фігури мови. Фігури думки. Тропи.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
12	Тема 12. Риторика дискусії. Риторичні прийоми.	Моделі риторичного впливу. Припустимі прийоми. Заборонені прийоми риторичного впливу.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
13	Тема 13. Методика підготовки і проведення публічного виступу.	Послідовність дій оратора при підготовці публічного виступу. Методика підготовки тексту публічного виступу. Способи вибору теми і упорядкування матеріалу, форми його текстового	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні,

		оформлення. Стратегічний закон як оптимальна побудова програми виступу. Місце стратегічного закону в системі законів винаходу думки, його роль у переконанні аудиторії. Взаємозв'язок стратегічного закону з законом концепції та моделювання аудиторії.	проблемні завдання
14	Тема 14. Академічна риторика	Комунікативність. Публічний виступ. Красномовство. Класична риторика. Сучасна риторика	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
15	Комплексна контрольна робота		
			Залік

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: навч. посіб. – К.: Кондор, 2003. 264 с.
2. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: навч. посіб. К.: Вища шк., 2003. 311с.
3. Давиденко В.В. Основи ораторського мистецтва та ділове спілкування сучасного спеціаліста: навч. посіб. Вінниця, 2003. 167 с.

Допоміжні

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ, 2004. 344 с.
2. Денисюк С.Г. Комунікологія: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2015. 102 с.
3. Колотілова Н.А. Риторика: нав. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007.232с.
4. Мазур Р. Публічний виступ: психолого-емоційні засади. Наука і суспільство. 2011. Вип. № 11/12. С. 27–32.
5. Онуфрієнко Г.С. Риторика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 592 с

Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.
Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається з дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення занять у вигляді опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, а також виконання комплексної контрольної роботи.

Підсумковий контроль – залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

1. Виконання завдань на семінарських заняттях – 10 балів;
2. Самостійна робота (за тему) - 1 бали;
3. Участь у конференціях, вебінарах, підготовці публікацій, робіт на конкурси - 6 балів
4. Комплексна контрольна робота (підсумковий тест) - 5 балів
5. Залік - 25 балів

Кількість балів

	Кількість	Сума балів
1. Виконання завдань на семінарських заняттях	5	50
2. Самостійна робота (за тему)	14	14
Разом		64
участь у конференціях, вебінарах, підготовці публікацій, робіт на конкурси	1	6
Комплексна контрольна робота	1	5
Залік		25
Усього		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ECTS			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ECTS	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі	зараховано	відмінно

		здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.	
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.	добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.	
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.	задовільно
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних	

		положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	